

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an 3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:
Pre 1 an 18 frs., $\frac{1}{2}$ an 9 frs., $\frac{1}{4}$ an 4 frs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond:
odată 7 cr., a dóua órá 6 cr., a treia órá 5 cr.,
şi de fie care publica-
ţiune timbru de 30 cr.

Totú ce privesce fóea
să se adreseze la «Redac-
ţiunea şi Admini-
straţiunea Unirii»
în
Blaşiu.

Anul III.

Blaşiu 21 Octobre 1893.

Numărul 42.

Românii şi Parlamentul.

Pe câtú aú fostú de víi regretele nóstre pentru discusiunile, ce s'aú urmatú în camera deputaţilor din Buda-pesta asupra discursurilor regesci rostite la Boroşu-Şebeşu, pe atâtú de mare ne-a fostú de altá parte bucuria nóstră, pentru că din incidentulú acela s'a trasú în desbatere şi cestiunea nóstră naţională.

Amú regretatú acelea discusiuni din puncte mai înalte de vedere, fiindú că prin acele amú vèdútu s'guduindu-se la temeliile monarchice ale constituţiunii nóstre.

Le-amú întimpinatú însă cu plăcerea cea mai viuă, pentru că şi esistenţa nóstră naţională ne este cèlú puţinú aşa de scumpă, ca păstrarea nealterată a formei de regimú, şi pentru că în discusiunile acestea amú constatatú ivirea unei nóuë fase în lupta aceea de apèr-
rare naţională, ce cu forţa ni-s'a impusú.

O sèptémână a ocupatú cestiunea nóstră naţională pe pàrinţii patriei. O sèptémână de-a rindulú de alta nu s'a vorbitú, decâtú de cestiunea românescă.

Ètá cea dintâiú însemnătate a desbaterilorú numite. Este faptulú, că domniú din Buda-
pesta aú aflatú de cuviinciosú a se ocupa de cestiunea româ-
nă o sèptémână întregă.

Faptulú acesta constituie în ochii nostri rezultatulú celú mai preţiosú alú desbaterilorú. Pentru că dela inaugura-
rea erei constituţionale n'a mai fostú

cestiunea română obiectulú unorú desbateri atátú de îndelungate şi atátú de amènunţite.

În anii din urmă mai alesú, de câte ori se ivia vre-o vóce în cestiunea română, răspunsulú era totú unulú şi acela-şi: că cestiune română nu esistă, că Românii n'au cuvinte de a se plânge, că Românii nici nu-sú nemulţamiţi, ci numai vre-o câţiva agitatori.

Desbaterea de o sèptémână a cestiunii române arată, că părerea acesta a încetatú. Ea dovedesce, că şi dacă n'ar fi spus'o ministriú Wekerle şi Hieronymi, — cestiunea română este cestiunea cea mai importantă pentru consolidarea internă a regatului Sfintului Ştefanú.

Alú doilea rezultatú alú discusiunii este, că deşi unii deputaţi mai extremi — şovinişti ardeleni — aú protestatú, totuşi ministriú şi partidulú liberalú aú susţinutú tesa, că şi poporulú magiarú este tocmai aşa o naţionalitate ca şi poporulú românú; cu alte cuvinte, că alta este unгурú şi alta magiarú.

Constatarea acesta faţă de trecutú e unú progresú însemnatú. Sub regimulú Tisza astfelú de tese nu s'aú auzitú de pe fotoliurile ministeriale. Atunci numai una se cânta: că e totú una a díce Ungarie ori Magarie.

Alú treilea rezultatú de însemnătate este vorbirea ministrului de interne Hieronymi.

Vorbirea acesta, şi aşa cum e,

marcheză o epocă în luptele nóstre naţionale. Nu pentru tendinţa ei, — aceea e comună cu a celorlalţi magiari utopişti, — ci pentru faptulú, că din fotoliulú celú mai competentú, celú de ministru de interne, vestesce, că guvernele premergétore aú comisú grave greşele în manauarea cestiunii românesci, că societatea magiară e de vină în mare parte pentru stadiulú, în care a ajunsú cestiunea română, că în urmă o parte fórté mare a plângerilorú românesci suntú reale şi îndreptăţite.

Partea acesta, — s'o numimú negativă, — a vorbirii domnului Hieronymi este de o însemnătate nespúsă. Ea în faţa ţerei şi a Europei întregi dá sancţiunea cea mai competentă „Replicei“ studenţilorú nostri. Aceea ce a recunoscutú domnulú Hieronymi, aceea a spus'o lumii culte şi „Replica“. Şi „Replica“ numai atáta a spusú, că societatea magiară e şovinistă şi eschisivistă, că statulú pentru şcoalele şi bisericile românesci nu dá nimicú, că tinerii români tocmai şi numai pentru că suntú români, nu capètá aplicare şi siliţi suntú a emigra, că tótá administraţia e ticălosă, că legea despre naţionalităţi nu se esecută, şi că în sfârşitú Românii suntú eschişi din viaţa parlamentară.

Alú patrulea şi celú din urmă momentú demnú de relevatú este, că majoritatea camerei a ascultatú şi a însoţitú cu aprobări enunţările ministrului de interne.

Feuilleton.

Dela tombolă.

Lui A.

Şi în sfârşitú totuşi m'am împăcatú cu muerea. Cam târziu, asta e adevèratú; dar mai bine mai târziu ca nici odatá.

Am lăsatú în tóte, cum doria ea. Şi nici n'am avutú cum să facú mai bine.

Tombola era aranjată de femeí, şi ea încă e femeie, era aranjată în folosul reuniunii femeilorú, şi ea încă e membră la reuniunea aceea.

Şi din tóte acestea urmèză, că pe tombolă ea avea să fie îmbrăcatá în haína cea mai frumoasă, ce o are, — norocú că are puţine, şi aşa nu trebuie să pèrdá multá vreme cu alesulú. — Ea să cumpèrú 10 losuri, — cam multe, 10×30 cr. = 3 fl. ori 6 coróne, — şi mai pe susú de tóte să-i fie permisú a se pudra.

Eú vèdú, că rideţi. Dar n'aveţi de ce. Nevasta mea íubesce preste mèsurá „Gazeta“, şi acesta pentru că díce, că acolo vinú totdeuna scirile cele mai sensaţionale şi mai interesante. Şi în „Gazeta“ a cetitú ea, că

nu e mai multú modernú a se pudra. Cu tóte acestea însă acum cu ocasiunea tombolei a cerutú să fie dispensată de legătura acesta. Căci ori cum, dar a fostú mare şi cea dí a tombolei.

Ei bine, am lăsatú după voea ei.

Şi n'aveţi să mă numiţi egoistú, dacă cutezú a spune, că ea a fostú cea mai împodobită.

Ajunşi în sala hotelului „Univers“, la unú semnú tainicú alú nevestei mele am mai cumpèratú încă 5 losuri, căci, să sciţi D-Vóstre, dínsa visase, că va câştiga frumosulú service de porţelanú, care era câştigulú principalú. Nu sciú să vè spunú, cândú líú visase, dar mi-se pare, că-lú visase numai atunci, cândú zárise serviceulú.

Dar lucrulú acesta puţinú împórtá. Eú mă pricepú de minune la semne, şi fără de a cârti ceva, am surisú „graţiosú“ — óre cum de musai — frumoşei domnişóre cu unú felú de pelerină albă pe spate, dela care cumpèrasem losurile, mi-am deschisú punga şi í-am plătítú preţulú. În momentulú plătirii mi-a venitú érá darulú de a calcula numai în capú şi m'am eutrémuratú puţinú. Căci ori cum, dará $10 \times 30 + 5 \times 30$ dá o sumá cam mărişórá pentru punga mea, care

se umple numai de 12 ori pe anú şi şi atunci cam slăbuţú, căci mai totdeuna la astfelú de ocasiuni pe lângá cuvintulú „a primi“ comptabilulú „Cassei centrale“ scóte la ivélá şi vorba „a plăti“.

Apoi m'am aşèdatú liniştitú la o masă şi am comandatú dela unú chelnerú, care scia puţinú românesce, — nu m'am miratú multú de lucrulú acesta, fiindú ceva de totú comunú, — o butelie mică de vinú. Şi am avutú norocú. Vinulú era bunú şi m'a íaveselitú puţinú, alungându-mi tóte gândurile.

Însă să fii bine înţelesú, nu m'a lăsatú chiarú fără gânduri, ci m'a adusú aminte, că redacţia „Unirii“ avuse graţiositatea de a mă însărcina, ca să facú unú raportú scurtú despre petrecerea acesta a femeilorú nóstre. Şi căduse pe mine onórea acesta, de vreme ce mai cu toţi raportorii de mai înainte lí merse réu. „Argus“, de pildá . . . vedeţi cum e omulú, era să mă scape gura. Câtú nu se nevoie o samă de ómeni, să afe pe adevèratulú „Argus“, (căci eraú o „clică“ întrégá.) dar înzadarú. Şi era să mă puná pècatele, să tradezú una dintre cele mai tainice taine ale redacţiei şi să-mi íesú din pitá acum, cândú de abia ín-
trasem în slujbá.

Aceste sunt rezultatele discușiunii urmate asupra cestiunii noastre.

Vede ori cine, că deși față de trecut anu progresată, isprava e foarte puțină. Resultatele înșirate sunt de natură foarte platonice, și pentru lupta noastră de apărare națională e de foarte puțină însemnătate, că ce recunoște domnul Hieronymi cu domni din parlament și ce nu, până când nu se decidă a face și ceva pozitiv pentru sanarea relelor existente.

Este adevărat, că domnul Hieronymi a făcut și promisiuni positive.

Ce valoare este însă a se ascrie acelor promisiuni?

Nici una.

Vomă dovedi.

Ministrul Wekerle despre cestiunea română. — În ședința din 11 a. c. a camerei deputaților ministrul președinte Wekerle încă s'a pronunțat cu privire la cestiunea română. Cuvintele lui avură scopul vedită de a corege cuvintele ministrului Hieronymi așa, cât ele nu cumva să pară a condamna șovinismul celor dela putere. Eță pe scurtă cuprinsul celor duse de Wekerle:

Cu privire la direcțiunile și principiile fundamentale ale politice naționale magiare dela 1868 încôce nu s'a întâmplat schimbare, și întrégă casa a fost de un înțeles până în timpul cel mai din urmă. Asta a dovedit-o însă și opoziția, când cu ivirea agitărilor de naționalitate a învinuită pe guvernul actual cu aceea, că mai înainte guvernul a manuat cestiunea de naționalități cu mână tare, și de aceea agitarea a amuțit; acum guvernul e slab, și de aceea și-a ridicat ea îndată capul. Așa dară lucrurile totu nu au putut să stea rău, precum dicită astăzi. Așa e, mijlocele politice de guvernare se schimbă, și cel ce au privit de insuficiente dispozițiile, cari s'au pus în prospectul din băncile guvernului, aceia n'au luat în considerare, că aci nu e vorbă de

o înșirare deplină, ci așa dicită numai de o ilustrare.

Pe ministrul de externe altcum l'au și înțeles rău. El n'a grăit despre un institut de aplicațiune pe sama tuturor tinerilor români inteligenți, ci despre aceea, ca atuncia, când e vorbă de umplerea oficiilor, acolo să se ia în considerare în proporție neescepționabilă și tineri români. Că tesa asta n'a putut să albă alt înțeles, spre justificarea acestui lucru trebuie să o mai și întregescă. Dacă îl aplicăm, pretindem dela ei necondiționat, ca ei să se identifice nu numai cu legea existentă, ci și cu idea de stat magiar. Trebuie mai departe să se pretindă, — căci dora preterarea lor cade și în vina lor, — ca ei să părăsescă separatismul lor.

Ce privește ajutorarea preoților români, nu e vorbă aci de altceva, fără numai de mărirea sumelor, cari erau destinate și până acum spre scopul acesta, și de a împărtași în ajutorii preoți de aceea, cari corespund dorinței, ce a exprimat-o Maiestatea Sa, cari adevă manifestă respectul potențat față cu țara, cu constituția și cu legea și în acest înțeles conduc și poporul. A amintit lipsa de a regula parochiile. E adevărată, dar asta se poate numai cu respectarea drepturilor autonome.

Reforma administrației nu a adus-o pe tapet, ca și cum ar vedea singurul ei motiv în nemulțămirea naționalităților, ci a adus-o pe tapet, fiind că totuși un motiv și un scop al acelei reforme are să se cerce în nemulțămirea aceea.

S'a imputat, că reprezentanța noastră în străinătate nu orientează străinătatea despre stările noastre. Acesta își implinesce datorința, dară dela corpuri diplomatice nu va pretinde nimeni, ca să se amestece în luptele sociale și în presă.

Interpelări. — În ședința camerei deputaților din 14 a. c. *Madarász* din partida independentă a adresat ministrului Csáky două interpelațiuni:

I. Am înțeles din gazete, că dl. Epi-scop gr. cat. dela Oradea-mare a îndreptat în anul 1892 o circulară în limba română către preoții bisericii sale de limbă română, al cărui cuprins ar fi următorul (Nr. 1759 din 1892): „Disponem, ca în acele biserici, în cari poporul nu înțelege, nu vorbește limba bisericii, în fiesce care școlă cetitului și scrisul, sfințele rugăciuni, cântările bisericesci, catechisarea elementară, pregătirea la taînele mărturisirii și cuminecării să se propună în limba bisericii, în limba maternă, unde va fi de lipsă, ca să nu fie periclitată esistența bisericii, ritul și religiunea părinților.”

Întrebă cu totu respectul pe dl. ministru al cultelor și instrucțiunii publice, este dsa aplicat a constata oficial afirmațiunea acesta colportată prin presă, și dacă acesta e adevărată, să aducă circulara aceea în traducere autentică la cunoștința dietei?

II. Statul unitar magiar și *idea națională magiară* pretind, ca preoții și ajutoarii lor, capelanii, să scie bine unguresce ca să potă ține credincioșilor *predici unguresce*.

O pretindă acesta, fiind că astfel se da ocaziune cetățenilor, cari vorbesc altă limbă decât cea magiară, ca păstorii lor să-i învețe și conducă la fidelitate și iubire către statul magiar și națiunea magiară.

Din aceste motive aflând eu de necesar publicarea oficială a unor date:

Întrebă cu respectul pe dl. ministru al cultelor și instrucțiunii publice, este el aplicat a compune și a aduce la cunoștința dietei, că între granițele Ungariei

1. Află-se, și la cari confesiuni, câți și unde — preoți și capelanii de aceea, cari nu știu bine unguresce?

2. La cari confesiuni și unde nu se țin predici unguresce, și în cari limbi se țin aceste predici?

3. La cari confesiuni, unde și în ce limbă se conduc matriculele?

Aședat la masă cu butelca de vin, (aveam să o plătesc din onorariul anticipat dela „Unirea”) scăpat pe câteva momente de lucruri și gânduri supărătoare, căutam în jur de mine la publicul, ce privia cu ochi dulci bazarul obiectelor, ce aveau să se sortescă. Și nu-i vorbă, și aveau la ce să se uite. Tombola aranjată în anul acesta de damele noastre a fost frumoasă, potă dice foarte frumoasă și prețioasă. ¹⁾

Da, căci aceea o scie ori cine, că tombolele nu-să altceva decât un fel de câștig de bani pe o cale mai indirectă. Și la astfel de tombole nu se caută nici odată, ce ai câștigat și câtă valoră lucrul câștigat, nu, pentru că scopul e filantropic. Însă nu așa aci: Ori care obiectul la tombola femeilor noastre valora totdeauna mai mult decât prețul unui los. Și multe din ele erau de o frumuseț netăgăduită.

Unii spuneau, că cauza, pentru care era așa de frumoasă tombola acesta, are să se atribute împrejurării, că damele noastre au gusturi cari de cari mai rafinate. Dar ori cât se nevoiau acești „unii”, ca să facă mai plausible argumentele, ce le aduceau pentru dovedirea tesei lor, ele n'aveau pentru mine nici

¹⁾ Părere de totu subiectivă. Nons ne-a făcut altă impresie. Am vădit foarte puține lucruri de mână. Cât de frumos și de odată și prețios ar fi un astfel de bazar, dacă el ar cuprinde totu numai lucruri de mână? I-s'ar duce vatea. Și mână drăgălașe, cari să ne facă bucuria asta, sunt în Blăși foarte multe. Red.

o putere. Căci eu sciam, că pricina acesta are să se caute mai întâi cu totul airea. Damele noastre isă de o bunătate nespasă de inimă. Și eu îmi aduc aminte, cu cât zel lucrau într-o vreme femeile noastre la confecționarea hațnelor destinate a se împărți într-o di anumită școlărilor săraci. Și ori de câte ori îmi aduc aminte de ziua aceea, mă umplu de bucurie, de odată însă și de supărare.

Mă și supără amintirea acesta, căci regret mult, că ziua acesta nu se mai repetese macar odată într'un an. Căci ori cum, dar de ce să nu simțim noi cu toții o desfătare sufletească vedându, cu câtă dragoste și mulțămire primesc copiii favorizați de împrejurările săraciei din mâinile femeilor noastre hațele, ce li-le-au destinat? De ce să nu facem, ca macar odată într'un an să auzim resunând în inimile noastre dulcele cuvinte: „Și ori ce ați făcut unia dintre acești mici, mie mi-o ați făcut?”

Dar să sperăm, că cu ajutorul lui Dumnezeu damele noastre ă ră vor veni la binefacerea acesta, care a fost isvorul și începutul actualei reuniuni de femei. Să sperăm, că venerabilul ex-președinte din ziua aceea momentosă ă ră va convoca la sine pe femeile noastre și cu vorba sa înțeleptă va aprinde în inimile lor avântul acestei însuflețiri nobile

Și din gândurile acestea mă trezi vorba secretariului reuniunii, care dase semnalul

pentru începerea sortirii. Și sortirea se începu, și de 120 de ori am auzit din multe guri repetându-se numărul eșit, și de 120 de ori am privit la obiectul, ce vinia la câștig, și de 120 de ori m'am uitat la losurile, pe cari le țineam în ambe mâinile, până ce în urmă plin de sudori am trebuit să mă conving, că de 120 de ori m'a părăsit norocul.

Aprupe desnădădădit stăteam tinită de scaunul, pe care mă pusesem de cu sară, și nu cutezam nici să-mi deschid gura, căci vedeam neimplinită visul nevetei mele.

Însă de astă dată am scăpat fără de nici un necas, grație muzice, care semnând începerea jocului prevestia pacea în țară.

Și până la 3 ore ținu jocul, și numai când se sparse, îmi veni în minte, că n'ar fi stricat, să însemn pe o hârtie numele frumoșelor dăme și domnișore. Dar nu face nimica. Onorariul mi-se anticipase; raportul și dacă nu va fi destul de complet.

În ziua următoare lucrul cel dintâi a fost, că am mers la Consum, ca să cumpăr o sticlă de parfum pentru liniștirea celor ce n'au câștigat la tombolă.

Și ne-am împăcat!

Nourii.

De B. B.

Stam singură pe veranda acoperită cu mușchi a unei case vechi și tăcute. Vederea era înprejmuită de brații verzi-negri,

Unde-să deputații români? — O săptămână întrăgă s'a ocupat camera deputaților din Pesta de cestiunea română.

Vorbit'au câți chemați și nechemăți. Și în vorbirile acelea s'au rostită la adresa Românilor învinuirii așa de grele, de-ți făceau să ți-se adune sângele în cap.

În camera din Pesta sedă și vre-o câțiva deputați români. Ei nu se țină de partidul național. Dar să se fi lăpădat de mama lor și de limba lor, nu ne este cunoscută.

Tocmai din considerațiunea acesta ne-a umplut o nespasă durere, când a trebuit să constatăm, că în decursul desbaterii întregi acești domni au rămas ascultători muți.

Înțelegem, ca ei să nu-și privească de datorință a lua asupra-și espunerea și apărarea programului nostru dela 1881. Ei nu stau pe baza acestui program, căci altcum nu s'ar fi dus în parlament.

Dar ca ei să nu se identifice nici cu cauza generală a poporului român, și ca să asiste tăcuți la calumnierea cea mai infamă a națiunii lor — asta totu' n'am crezut-o despre domniile lor.

Să ne ierte domniile aceștia, — noi nu suntem șovinisti, — dar trebuie să le-o declarăm, că după purtarea dovedită cu ocaziunea numită nu-î mai putem privi nici de fi ai poporului românesc, necum de apărători ai cauzei noastre naționale.

La domniile lor se potrivește cuvintele poetului:

Și blastemă cu lacrimi în ochi pe fiecare,
Ce-n astfel de pericol s'ar face vindețor.

Lucus a non lucendo. — Pe când nu se aștepta nimeni, a pășit Conte Taaffe înaintea casei deputaților din Cisleithania cu proiectul său de lege referitoriu la reforma legii electorale. Clasele mai misere, și cu deosebire clasa lucrătorilor se luptă de mult pentru reforma legii electorale în o direcțiune mai liberală și mai democratică. Căci pe baza legii de până acum clasa lucrătorilor mai cu samă nu putea spera inaugurarea unei legislațiuni, prin care să se

libereze din ghiarele plutocrației și burgeoasiei „liberale” și să-și creeze o sorte mai bună și mai umană.

Majoritatea covârșitoare în casa deputaților o forma în Cisleithania până acum partidele irreligioase perfide și fariseesci numite liberali, cari însă totu' liberalismul îl exploatau numai pentru sine, prin ce au provocat abnormitățile sociale, cari o parte însemnată din clasa lucrătorilor o au aruncat în brațele social-democraților. Cu deosebire presa jidovăscă din Viena timp îndelungată a fost apostolul liberalismului partidelor acestora trăgându în tină totu' ce e creștin, ca poporul îmbetată și amestecată de frazele liberalismului nici să nu mai cugete la organizarea societății pe baza principiilor eterne adevărate ale creștinismului. Și nu se poate tăgădui, că presa acesta blăstemată și fără Dumnezeu multu' timp a acoperit ochii claselor inferioare ale poporului, ca să nu-și vadă nici interesele sale nici cum sunt de exploitate până la oșe sub masca liberalismului.

În urmă însă — grație activității presei creștine și religioase — poporul s'a trezit și a început a se disgesta de jugul, ce l'a purtat. Celu' dintăiu postulat după trezire a fost, ca la cărma și organizarea socială și politică a statului să albă și elu' cuvintu'. Spre scopul acesta a început a pofti totu' mereu reforma legii electorale în sensu' adevăratu' liberalu' și democraticu'. Și spre surprinderea tuturor contele Taaffe a și pășit înaintea parlamentului cu unu' proiectu' de reformarea legii electorale așa de liberalu' și democraticu', cătu' dela elu' nu mai este decâtu' numai unu' pas până la sufragiulu' universalu'.

Nu putem încă sci, la ce țintesc contele Taaffe cu proiectul acesta, la slăbirea partidei germane, la împedecarea lățirii mai departe a socialismului prin o reformă timpurie a relațiunilor sociale, ori la demascarea liberalismului jidovăscu'. Asta se va vedea mai târziu.

Lucrul însă are o parte forte comică.

Proiectul liberalu' alu' lui Taaffe întimpină opozițiunea cea mai mare chiaru' la partidele liberale, și să nu se credă, că pentru că dora proiectul nu e destul de liberalu', ci chiaru' pentru că e prea liberalu'. Nu e cu putință o satiră mai classică a sorții decâtu' a auzi acum pe partidele și foile liberale jeluindu-se împotriva proiectului lui Taaffe. O demascare mai minunată a perfidiei abia se pôte cugeta.

În fața scenei acesteia comice ce dice „Gazeta”, care e trup și sânge din liberalismu' acesta jidovăscu', dela care cu teologul său Iea nu numai armele, ci chiaru' și cuvintele de modă spre a batjocori biserica noastră pentru unirea ei în o credință cu biserica Romei? L'ar demasca, dar se teme! L'ar apăra, dar se genază! De aceea umblă perplexă în jurul lui, ca măța în jurul pasatului ferbinte. L'ar lăsa, dar îi e fome! L'ar mânca, dar o arde!

Revista bisericească.

Din Patrie.

Comisiunea scolastică a dietei a desbatut și primitu' proiectul de lege despre recepțiunea Jidovilor, cu unica modificare, că dispuzițiunile §-loru' 1—8 și 14 al art. de lege LIII din 1868 să se estindă și asupra trecerilor dela religiunea israelită la cea creștină sau întorsu' dela religiunea creștină la cea israelită.

Episcopulu' Steiner trimițendu' preoții din diecesa sa ultima enciclică papală către episcopatul Ungariei, îndemna pe preoți, să se silască a propune credințioșiloru' dogma, că biserica catolică este unica biserică mântuitoare și să deștepte și nutrească în ei simțulu' de alipire și supunere față de Scaunul Apostolicu'. Cumcă circulara episcopului Steiner nu este plăcută liberaliloru', este ușor de înțeles.

cari se înalță cu ascuțitele lor capete împrejur, păzind și ascundendu' solitarulu' edificiu înegrit de vremuri.

Capulu' îmi sta plecatu' pe balustrada de pētră a verandei, și ochii mei priviau ceriul, ce se întindea de-asupra brațiloru', în vreme ce gândurile viciau și se duceau, se iviau și se forma, întocmai ca nouri pe bolta ceriului.

Căci, dora nici gândurile nu-să altceva, gândiam, decâtu' nouri pe ceriul spiritului. Așa se formază și se schimbă de lute, cătu' nu lasă nici urmă după ele.

Așa nouri ce roșetici, cari ți-se par, că-să presărați pe ceru' ca petalele unei rose, fsă asemenea gândurilor formate din poesia gingașă și omenimii. Și pe cătu' isă de delicate și suave, pe atât isă și de trecătoare, — chiaru' ca petalele unei rose. . . . Ori dora nouri singuraticu', care lucesc de alb colo sus în înălțime, nu-î asemenea unu' gându' sublimu', ce se înalță spre ceru'? Și ore cându' dispăre, ajuns'a acolo, unde a plecatu'? . . . Și nouri ce posomorți și negri, cari se scobora pe creșta muntelui, ca doliulu' profundu' preste unu' mormintu', — nu-să asemenea gândurilor pline de tristeță? Pe nouri aceștia, forte de multe ori îi desface fulgerulu', și ori de câte ori îi desface, tot-deuna lasă în urmă vre-un arbore frântu', vre-o stincă ruinată, — o inimă frântă, o viață nimicită! . . . Și ce-î ore acea moroasă colore cenușie, care într'o formă ascunde întregu' ceriulu', și în care se confundă și înecă

totu' simțmintulu', totu' gândulu', și care se cobora apoi ca o nimica sură preste sufletu'? Asta-î nihil—nimica! Încolo îndoala nebasată cătu' totuși să dobândască vre-o formă, nimica în nimica. . . .

Înaintea mea însă, colo preste virfurile verzi ale brațiloru', partea cea mai mare a ceriului bătea încă în vinetu', și numai spre apus se grămădia în fața masei de focu' a sōrelui nouri ce negri, a căroru' negreță îndesată rașele sōrelui astupatu' o tiviau cu aur. Odată, vre-o câteva rașe strâpunseră nouri, dar numai pe câteva clipite, căci valurile crește ale nouriilor le împremuiră repede și le astupară.

Și cum stam pe gânduri în veranda de pētră, ce era aproape de ruină, cu capulu' lăsatu' pe marginea plină de mușchi, privindu' mereu ceriulu' înoratu' din ce în ce totu' mai multu', mi-am adusă aminte de femeea cea nobilă, care înainte de acesta cu mulți ani, pôte chiaru' de pe veranda acesta de pētră, privia ceriulu', și care pôte chiaru' aci și-a desfăcutu' abele aripi ale spiritului, ca să pōtă sbura preste nouri și preste stele. Și apoi? Și apoi aci a plânsu' cu aripile frante, lăsându-și pōte capulu' întristatu' chiaru' aci, unde capulu' meu ostenită odihnesce pe marginea plină de mușchi a verandei. . . . Și acum ea odihnesce uitată colo jos în miculu' cimiteriu. . . . Și eu gândiam la sorteacei inimii mari, și la cea biată privighitoare, căreia îi ardă ochii, ca să cânte mai frumosu'. . . . Apoi îmi veni în minte vulturulu'

celu' mare și alb, pe care l'am vedutu' în curtea unei ospetării. Cu aripile tăiate și neputinciosu' era ținutu' în ocolulu' rașelor spre petrecerea oșpetiloru'. . . . Și m'am gânditu' apoi la acelu' geniă cutezătoriu', care înnebunindu' se temea de lumină și trăia numai în întunerec. . . . Într'aceea pe ceru', în fața îngrămădelii celei mari de nouri negri, veniră nisce rupturi luminose de nouri, cari prin schimbări repede formau' acuși flori fantastice, acuși se împletau pe fundulu' negru ca o cunună albă, ce samena unei splendide cununi din flori de argintu', pe care o mână nevedută a aședat'o pe nouri ce negri.

Și cum priviam perdută pe gânduri, în mintea mea se ivi de-odată unu' chip. Era unu' tablou îngălbenitu', aședatu' în cadru negru de feru', ce atirna pe pāretele tapetat alu' chiliei de oșpeti; vechiu' tablou, ce reprezenta pe Saulu' căduțu' de pe calu'. Și în vreme ce calulu' galopa mai departe, superbulu' cetățanu' romanu' căduțu' în genunchi privia mirat spre ceru', unde printre nouri apărea figura Rescumpărătorulu', încunjurat de rașe luminose, ținendu' în mână lemnulu' crucii.

O, de mi-s'ar deschide și mie ceriulu' ca lui Saulu'! Dacă perdēua negrilor nouri s'ar da în lături, și în cununa cea albă de nouri ar apăre figura cerască a adevărului!

Și plină de dorință priviam ceriulu'. O, de l'ași vedea pe unu' momintu', pe unu' singuru' momintu' de l'ași vedea!

Nu-lu' pot vedea? — Bine! Atunci celu'

Revistă politică.

Afaceri interne.

În ședința din 12 a c. s'au început în parlament desbaterile asupra petițiilor referitoare la răspunsul dat de Monarhul reprezentanților municipiilor la Kőszeg. Referentul Horváth Béla propune, să se pună și petițiile acestea la arhivă. Primul orator în această afacere a fost independentistul Visontai, care impută guvernului, că a tras și Coróna în luptele partidelor și că prin răspunsul dela Kőszeg a atacat parlamentarismul, punându în gura regelui muștrări și amenințări. Ugron dice, că guvernul e vrednic de pedepsă pentru răspunsul regal, și că dl ministru-președinte voesce să îndrepteze imoralitatea politică, de care s'a făcut vinovat, prin întortocări. Neînțelegerile între Rege și națiune le cauzează aceia, cari ajunși la putere au corupt întrăgă administrația și țin la suprafața cea mai deplorabilă canalie, numai pentru ca să le lifereze deputați la alegeri. Apoi a luat cuvântul Asboth János, care în un discurs bine țesut arată, că cabinetul Wekerle îmbătă lumea cu promisiuni goale. Reforma administrativă a fost o promisiune goală, regularea valutei totu asemenea, totu la promisiuni nerealisabile se reduc și reformele bisericesci proiectate de guvern. În fine Asboth a prezentat un proiect de adresă omagială către Regele, și impută guvernului, că sub pretextul reformelor naționale a voit să-și acopere greșelele proprii. Propunerea lui Asboth a adus pe dl Wekerle în încurcătură.

Ministrul Szilágyi, ascultat cu atențiune interpretă din punct de vedere al dreptului articolul de lege XII din 1867, în care e vorba de pactul dualistic, apoi combate pe oratorii din opoziție. Conte Apponyi reflectându la

cele trei vorbiri ale ministrului Wekerle constată, că răspunsul dela Kőszeg a avut în vedere opozițiunea, adică partidul național și pe conducătorul lui; politica ministrului-președinte și a partidului său o cualifică de frivolă.

Mai pe urmă a vorbit în cestiunea acesta ministrul Wekerle polemizându cu oratorii opoziționali. La votare s'a primit propunerea referentului.

După ce ministrul Wekerle răspunde la o interpelare a lui Tályi referitoare la vinderea de losuri austriace de binefacere, se începe discușiunea asupra interpelărilor lui Ötvös și Apponyi în afacerea desvélirii solemne a monumentului honveților. Ministrul Wekerle răspundendu la aceste interpelațiuni afirmă, că téma de a nu da ansă la demonstrațiuni politice l'a reținut dela participarea la desvélirea monumentului. Altcum pietatea către eroii căduți în 1848/49 și-a arătat prin spriginirea eroilor rămași în viață și prin contribuiri la ridicarea monumentului din cestiune; dl Apponyi, care nu a contribuit spre acestu scop, voesce a exploata simțul de pietate pentru oportunistul său politic, din care causă în privința moralei politice nu primesce lecțiuni dela unul ca Apponyi. Răspundendu ministrului conte Apponyi a dicit, că Wekerle a vătămât datorințele sale față de națiune, față de istorie, față de armonia dintre Corónă și națiune și față de parlamente, și îi pare rău, că înalta demnitate, ce o ocupă dl Wekerle a ajuns în mâinile unui om ca dînsul, care o compromite înaintea parlamentului și a națiunii. Polemia dintre Wekerle și Apponyi a provocat scene furtunose în parlament.

Austria.

Contele Taaffe ca ministru de interne a prezentat dietei austriace în șe-

dința dela 12 a c. un proiect de lege cu privire la dreptul de alegere pentru parlamentul central din Viena. În virtutea acestui proiect de lege au dreptul de alegători toți indivizii, cari și-au implinit obligămintul militar și știu ceti și scrie, precum și toți cetățenii, cari plătesc dare directă, și dacă nu ar ști ceti și scrie. Se susțin și după proiectul prezentat de ministru colegiile marilor proprietari și ale camerelor comerciale.

Presentarea acestui proiect de lege a fost cu totul neașteptată. Prin el în parte este introdus sufragiul universal, prin ce se contrabalansază agitațiunile socialiste, de altă parte susținându-se colegiile marilor proprietari și ale camerelor comerciale, este păstrată și pe viitor influința claselor avute asupra mersului afacerilor publice. Organele de publicitate a diverselor cluburi politice preste totu până acum scriu cu rezervă despre proiectul dlui Taaffe, numai organele liberale îl condamnă cu desevărsire, vedându în proiectul prezentat nimicirea Germanilor și a partidului liberal.

Corespondințe.

București, 15 Septembrie 1893.

Ca toți creștinii m'am luat și eu vacanțe chiar și față cu Dvostră și încă destul de lungi. Acum așadar, cându semănatul curge pe toate terenurile, cu obicinuita mea plăcere vin a pune și eu mâinile la cornele plugușorului meu. E drept că ținându de cornele plugului nu trebuie să te uiți înapoi, totuși rămânându-ve dator, nu va fi nici o supărare, dacă barbu cu un ochi mă voi întorci într'acolo. De ve mai aduceți aminte așadar, am fost petrecut comisiunea Stului Sinod și a Ministeriului de instrucție până la Constanța pentru examinarea picturii din biserica numită catedrală, edificată în timpurile din urmă de Ministeriu în acea drăgălașă capitală a Dobrujei. Din procesul verbal dresat la fața locului de această comisiune mixtă rezultă, că picturile sunt lucrate în stil bizantin puru, artistul inspirându-se de modelurile cele mai frumoase din epoca de înflorire a artei bizantine, ér nu de pictura athonică, așa cum s'a practicat în seculul din urmă în țară. Resultă mai departe, că „Comisiunea neținându samă de rumorea, că unele figuri de sante reproduc persoane ađi în viață, constată, că nici una din figuri nu-l lipsese expresiunea cuvenită caracterului religios, și că „tote sunt tractate în stilul grav și auster al picturii bisericești ortodoxe“. Pe lângă acestu proces verbal comun doi din cei patru membri delegați de Sinod prezentă un alt raport, ér alu treilea făcu opiniune separată, și alu patrulea se abstinu, dicitu că își va spune motivele în ședința Sinodului. Cei dintăi doi își cred de datorință a supune la cunoștința Sinodului mai în amănunțime „unele inconveniente“ observate de dînsii și netrecute în prescriptul verbal subscris de toți. Acestea sunt: „Rumorea răspândită în localitate, cumcă unele figuri de sante reproduc persoane astăđi în viață, care cu totu marea dorință a Românilor ortodoxi din Constanța a li-se sfinți biserica câtu mai curându, pare

puțin sórele apunetoriu de ar sparge masa cea neagră a nourilor, și mănunchele de rațe așa să se ivescă, câtu în cununa cea albă de nour să pot vedé semnulu dreptății vecinice, să pot vedé o cruce luminosă.

Și simțiam, că credința mea slăbită n'a avut nici odată așa lipsă de întărire ca acum. Și spiritul meu numai dela ceriu putea câștiga întărirea acesta, pe care pe pământ am căutat zadarnic. Totu ce vedu aci, descurajeză, mișcă și slăbesce numai credința mea. Nu literele clătina credința mea, ci tristul adevăr; sórtea cea fără mângăere a ómenilor, suferințele fără de nici o speranță, dreptatea nedreptă și acele multe, multe întrebări, la cari nimeni nu-mi scie răspunde! —

De aceea m'am întorsu éráși spre nour, cari luară într'acesta altă formă. Frumósele flori din cununa cea albă de nour se adună în formă de buchetu, dar nu preste multu se desfăcură éráși și dispărură în valurile negre ale nourilor, ce se îndesă preste olaltă. Sórele încă apuse, ducându cu sine totu lumina de pe bolta ceriului.

S'a sfârșit! oftam eu, am așteptat în zădar, căci din colo de nour nu-l nici o dreptate vecinică! Și nici sórele nu mai póte forma pentru mine cruce de rațe!

Și nourii, ce se îngrămădiau mereu unul preste celalaltu, se făceau totu mai negri, — și eu îi priviam din ce în ce totu mai tristă. —

Da! căci nici odată nu simțiam așa de tare ca atunci acea dorință străveche a

inimei omenesci după cel mai strălucit idealu, nisuința nedesvărșitului după perfecțiunea cea mai înaltă, dorul celui trecetoriu după cel ce trăesce vecinicu . . . Și cine este cel ce ne apărá și ne întăresce? Cine e acela care liniștesce, binecuvintă și sfințesce sufletul nostru? . . . Cine e acela?

Și atunci de odată o splendóre roșetică asemenea aurorei acoperi nourii cei negri, și un fulger de o albătă diamantină scris pe fundulu roșeticu vorba: *Dumnezeu*.

Totulu n'a ținut de câtu un moment, o clipită, și nourii éráși se întunecă și un puternic tunet scutură păreții suri ai vechii case. Dar lumina alburie a vorbeii scrisă de fulgeru atinse sufletul meu, care a și luat flacări.

Nu m'a răsturnat la pământu, nu m'am ascoperit ochii ca Saulu plin de gróză, ci plin de bucurie am întinsu brațele spre ceriu, privind cu o desfătare sublimă nourii cei negri, unde am vedut pe o clipită scurtă Dreptatea vecinică!

Și apoi nourii se mai freară puțin furiosu unul de celalaltu, se mestecară și se desfăcură despărțindu-se de olaltă, până ce apucându după vârful brațiloru periră din ochii mei. Și ceriul deveni de totu curat și liniștit.

Și nu preste multu apăru și lucéfărul de sară.

Și liniște fericită și evlaviosă era pe ceriu, și liniște fericită și plină de evlavie și în sufletul meu. A.

a lovi în simțului lor religios, mai ales al dărilor, cari își reamintesc în figurile sfințelor pe unele din cunoștințele lor. — *Episcopul Dandru-de-jos* aplaudă la audirea acestora. — Urmază apoi și alte inconveniente de construcție și de aședarea sfinților în locuri nu tocmai potrivite.

Archiereul Dionisie Craioveanu, carele se abținuse dela iscălirea acestui raport, după ce spune, că în procesul verbal dela fața locului cu toți și-au dat părerea unanimă de ceea ce au constatat, adaugă: „Acum să văd eu și să subscriu un raport deosebit, cu comentarii cu totul de parte de procesul verbal, ar fi să nu susțin opiniunea mea exprimată în procesul verbal, și să nu știu ce am făcut.” — *Ep. Dandru-de-jos*: „Cel puțin de astădată P. S. Craioveanu are dreptate. Numai de nu va ascunde altceva abținerea P. S. Sale.” — *Arch. Calistrat* motivându-și opiniunea separată dice între altele: „O persoană de bună credință mi-a spus, că una din sfințe, pe care dnii Tocilescu și Odobescu împreună și cu P. S. Dionisie o cunosc, spun că samănă cu o ovreică. Un alt creștin care cunoște o altă persoană, mi-a spus ceva mai mult, că cutare figură samănă cu o ovreică.” — *Mitrop. Moldovei* nu-l mulțămite cu aceea, că Sfințului Spiridon în procesul verbal i-s'a dîșit „Părintele Spiridon”. „Pe mine mă șochază această espresione, și de aceea nu pot răbda, să nu fac observațiune, și dacă a șocat și pe alții din P. S. Vostre, să mă lertati.” — *Arch. Gerasim*: „La sfințulu Spiridon se dice Părintele Spiridon. În procesul verbal s'a trecut ce s'a constatat că este acolo.” — *Mitrop. Moldovei*: „Un pictor care pictorizează în biserică îi este permis să scrie așa?” — *Ep. Argeșului* relevă contradicțiunea între procesul verbal și raportul comisiei Sinodului, apoi concludă, că biserică trebuie sfințită, dar mai înainte ar dori, să fie luminată, dacă lucrarea comisiei este regulată. — *Ep. Dandru-de-jos*: „P. S. Ta mai mult ne încurci, decât ne descurci. Aci trebuie să cântărim vorbele, ce exprimăm, er nu să vorbim, pentru ca să ne vedem trecuți în procesul verbal. Ori trebuie să dicem ceva mai bun decât tăcerea, ori să tăcem. Tăcerea este de aur, a dîșit un mare cugetătoriu.” — *Ep. Hușilor* răspunde, că se plănuse a se trece observațiunile fiesce căruia în procesul verbal, dar în urma deherațiunilor pictorului, că nu ar mai voi să schimbe nimic, delegații Ministrului s'au gândit, să scape printr'un mijloc mai ușor, și să facă mai pe scurt arătările. — *Ep. Dandru-de-jos*: „Atunci comisiei ministeriale v'a înșelat.” — *Ep. Hușilor*: „Nu ne-a înșelat, căci așa este.” — *Ep. Dandru-de-jos*: „Cum este așa? Dacă delegații Ministerului s'au gândit, să scape, precum dicit, printr'un mijloc mai ușor, și să facă mai pe scurt arătările, cum tăgăduesc, că nu v'a înșelat? Pentru ori ce om, care va ceti ceea dîșe de P. S. Ta, acesta va fi convingerea, că delegații dlui Ministru v'a fâgăduit una și v'a pus să semnați alta.” Continuă după aceea într'o vorbire mai lungă a critica modul de procedare al membrilor din comisiei Sinodului, căroră, suntă cuvintele P. S. Sale, „atât de mult le-a băgat în cap, că pictura este bună, dar că eu voesc să fac greutăți guvernului. Hei, P. S. membri, cari

mi adresați această rugăciune! Vă spun, că mă dore inima, să constată acesta, pentru că aci nu suntă eu în joc, ci tradițiunile sfințelor noastre biserice, și când este vorba de biserică, trebuie să fim gata și decizi până la sânge, să o aprobăm cu fermitate contra nisuițelor cuceritoare ale vécului acestuia. Din nenorocire însă pare că este un făcut: că atunci, cândă avem vre-o ocaziune, să spunem ceva bun pentru biserică, noi fugim, ne eschivăm, sau spunendă ceva, acela ceva este cu totul contra biserice și tradițiunilor ei.” — *Ep. Hușilor*: „Noi ce am vădit a trebuit, să spunem. Cum a fost, noi n'am vădit.” — *Al. Dandru-de-jos*: „Atunci spuneți tot, luați de basă declarațiunea Ministrului și ceea ce ați vădit. Eu vreau, să se știe, cine minte.” — *Al. Hușilor*: „Respingă cuvintul de minte. Noi nu am mințit, ci am arătat, ce am vădit, și ne-am dat părerea, cum am creșut, că pôte să fie bine.” — *Voc*: „Puneți la vot!” — *Mitropolitul Primat*: „Ce să pună la vot?” — *Ep. Râmnicului* vorbește asupra punerii votului, dicendă că nu se pôte pune decât procesul verbal. — *Mitrop. Primat*: „În adevăr, P. Sfinți membri, eu sunt într'o încurcatură așa, încât nu știu, ce să pună la vot.” — *Ep. Argeșului*: „Eu sunt de părere, fiind că este o confuziune în lucrarea comisiei, și fiind că raportul nu este decât cuprinsul unor desiderate, să retragă comisiei acest raport.” — *Ep. Hușilor*: „Este espunerea de motive, pe care se bazează desideratele.” — *Ep. Argeșului*: „Raportul nu coincide cu procesul verbal, acesta e greutatea.” — *Ep. Hușilor*: „Coincide, pentru că nu e decât dezvoltarea unor puncte din procesul verbal. Am mai spusă acesta.” — *Ep. Dandru-de-jos*: „Substantivul coincide ca și verbul coincide nu-și pôte avea locul aci. A coincide însemnă a căde să a ajunge împreună. Nu confundați însemnătatea vorbelor.” — Mai vorbește puțin Mitropolitul Moldovei, și apoi ne mai cerendă nimeni cuvintul, discuțiunea se închide primindu-se conclusiunile raportului rămânendă, ca acestea să se comunice Ministrului și Episcopului Dunării-de-jos.

În ultima ședință fiindă vorbă de erorile religioase din cărțile de cetire, din cari se propune religionea, Ministrul a dîșit, că va cerceta lucrul. — Într'aceia a citat câteva frase de ale candidaților de instituții și instituțore, scrise de ei cu ocaziunea concursului. Astfel: *Creștinismul s'a propovădit de Stul Pavel și în urmă a venit și Christos*. — În altă ordin de idei: *Șola joca un rol în societate pendinte de Ministeriul de interne*. — *Elevul în mâna pedagogului este ca cera în mâna falsificatorului*.

Salutare.

Philalet.

Anunț literar.

Se aduce prin acesta la cunoștința publicului, că a eșit de sub tipari tomul întâi din opul „Cestiuni din dreptul și istoria bisericei românești unite, studiul apologetic din incidentul invectivelor „Gazetei Transilvaniei” și a dlui Nic. Densușană asupra Mitropolitului Vancea și a bisericei unite.” Opul constă din 17 côle = 272 pagine formată octavă, prețul 70 cr. și se pôte procura la redacțiunea „Unirii”. Întreg studiul fu publicat și în partea științifică a organului nostru, și stă din 8 capitule, anume după introducere Cap. I. Natura unirii pe basa

manifestului sinodului din 1698 aflat de dl Nic. Densușană. Cap. II. Conștiința publică bisericească despre natura sfinței uniri dela început până astăzi și „alianța” dlui Nic. Densușană. Cap. III. Dl Nic. Densușană și s. Scaun Apostolic al Romei. Cap. IV. Dl Nic. Densușană și infalibilitatea bisericească. Cap. V. Legalitatea canonică a conciliilor provinciale din 1872 și 1882. Cap. VI. Elementul laic în biserică. Cap. VII. Sinodul electoral dela 1868. Cap. VIII. Autonomia și autochefalia.

Nu preste multă va apăre și tomul al II-lea din acest studiu, după ce va fi mai întâi publicat în partea științifică a „Unirii”. În tomul întâi preveză elementul juridic preste cel istoric. În al doilea va prevala cel istoric preste cel juridic. La capăt apoi cu totă sinceritatea vor fi espuse fidedignitatea și cunoștințele teologice și istorice ale „Gazetei” și ale dlui Nic. Densușană, cari au cutezat a păși în public cu atata aroganță.

Convocare.

Adunarea generală extraordinară a Reuniunii pompierilor voluntari din opid Blăși convocată pe 8 Oct. a. c. neputendă-se ține din unele cauze neprevăzute, prin acesta se convocă din nou pe 22 Oct. a. c. la 10 a. m. în salele școlii normale, la care cu respect suntă invitați toți membrii precum și părtinitori Reuniunii.

Obiectele adunării:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comandei.
3. Raportul comisiei esmise din prima adunare generală extraordinară pentru înscrierea membrilor noi.
4. Eventuale propuneri.

Comanda Reuniunii pompierilor voluntari din opid Blăși.

Georgiu Vancea,
com. supr.

Petru Ungureanu,
subcomandante.

Noutăți.

Din Arhidieceasă. Ilustritatea sa Dr. Ioan Szabó episcopul Gherlei în 1 Oct. a ordonat de preoți pentru arhidieceasă pe *Georgiu Chețan*, dispus de adm. paroch. în *S. Benedic*, *Aug. Laurențiu*, dispus în *Căndrașul de câmpie*, *Petru Raica*, dispus în *Cetea*, *Basilă Tătaru*, dispus în *K. S. Ioana*, *Filip Covrig*, dispus în *Ripa de jos*, *Valeriu Mărgineanu*, dispus în *Sân-Iacobul de Mureș*.

Promovări în capitulul din Gherla. Maiestatea Sa Monarchul a încuviințat promovarea graduală a P. O. D. *Ioan Papu* dela stalul de canonic scolastic la cel de canonic custode, a lui *Alexandru Bena* dela stalul de canonic cancelar la cel scolastic, a lui *Ioan Georgiu* dela stalul de canonic prebendant la cel de cancelar.

Din diecesă Lugojului. Prin circularul episcopesc nr. 1801—1892 se escrie concurs pentru parochia gr. cat. Secuș în protopopiatul Bogșei, cu terminul de 31/19 Octob. a. c. pe lângă emolumentele: a) congrua anuală 241 fl. 50 cr. dela societatea căilor ferate priv. austro ung. sub a cărei patronat stă: b) că întregire a congruei din Fondul religioz 42 fl. 52 cr. c) pentru cuartir 50 fl. dela patronat d) o sesiune parochială de 32 jug., care însă în totă clipă pôte deveni sub proces. e) Venitele stolarilor îndatinate.

Denumiri. Dl *Iacob Butnariu*, practicant în drept la Tribunalul reg. din Kézdi-Vásárhely, este denumit vicenotar la judecătoria de cerc din Cehul-Selagiului.

Pentru procurarea de recuzite, steguri flamure, policandre, albituri, obiecte piș, icone și cărți bisericești recomandăm institutul de artă a lui *Süts și comp. din Buda-pesta*, cari la dorință trimită gratis catalogul prețurilor.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

X.

Autenticitatea și genuinitatea manifestului de Unire din 5 Septembrie 1700.

(Fine.)

Cele ce le mai aduce dl. Densușan pentru a dovedi, că manifestul din 5 Septembrie 1700 este un „falsificat condamnat”, dovedesc cu totul altceva de ceea ce voesce d-sa.

Astfel se provacă dsa la o epistolă a Iesuitului Gabriel Kapi superiorul misiunii catolice din Dacia, adresată în ziua de 14 Martie 1701 cardinalului Kollonits, care în traducerea dl. Densușan (dar numai în această traducere, și nici de cum în original) are următorul cuprins: „Eu cred, că acum va fi de ajuns să ne mulțămim cu primirea unirii în principiu, fiindcă ar fi foarte periculos, ba chiar imposibil, ca să delăturăm toate obiceiurile cele rele ale Românilor. De aceea va fi de ajuns, ca episcopul și ceilalți dintre ei, când vor face în viitor mărturisirea credinței și a unirii, să promită în general, că voesc să depindă de Biserica catolică și de oficialii ei substituiți și că ei voesc să trăască după ritul grecesc aprobat de biserica catolică și în alte ținuturi. Va fi apoi datorința noastră pe viitor, să schimbăm încet și încet multe din obiceiurile lor și anume să le schimbăm chiar și liturgia și forma cultului divin, ¹⁾ spunându-le, că obiceiurile acestea s'au introdus la ei din prostia și din nescința preoților lor din țările acestea, că acele obiceiuri nu sunt obiceiuri adevărate ale bisericii grecești, și nici chiar ale bisericii schismatice, ci din contră sunt contrari minții sănătoase, credinței și religiei adevărate creștine.”

Cuvintele acestea ale lui Kapi le însoțesc apoi dl. Densușan cu următorul comentariu: „Așadar însuși superiorul Misiunii de propagandă catolică în Transilvania scrie la anul 1701 în mod destul de clar arhiepiscopului Kollonits, că biserica catolică va trebui de o cam dată să se mulțămescă cu primirea Unirii în principiu, și totu în aceeași scrisoare dl. Densușan amintesc, că episcopul și ceilalți vor avea să facă în viitor mărturisirea credinței catolice. Așadar nu se făcuse în an. 1700 nici o mărturisire de credință, nici un manifest nou.”

Însă cuvintele de mai sus ale lui Kapi nici de cum nu probază, că în anul 1700 nu se făcuse nici un manifest nou, ci probază numai aceea, că dl. Densușan este, nu istoriograf, ci falsificator, ceea ce se vede din însuși contextul latinesc al epistolei lui Kapi, care are următorul cuprins: „Credo sufficere nunc de sola substantia summa Unionis hujus laborare: ut omnes Valachorum etiam graves abusus tollantur, vel periculosissimum vel plane impossibile esse. Ideo episcopus et caeteri etiam eorum professionem fidei unionisque facturi, sufficere si in comuni promittant se dependere velle ab Ecclesia Romana illiusque substitutis officialibus, ritumque graecum juxta normam aliis etiam in regionibus ab ea approbatum sequi velle, non alium. Nostrum erit deinde futuris temporibus multa in moribus ipsorum et forte etiam liturgia ac sacris sensim emendare, ostendendo ipsis ea irrepsisse per ruditatem et nequitiam ministrorum in his partibus, non esse propriae ecclesiae graecae, ne quidem schismatice, immo esse cum recta ratione, fide et religione christiana repugnantia.” ²⁾

Maî totă epistola acăsta este neesact tradusă de dl. Densușan. Cuvintele „graves abusus” le-a tradus dl. Densușan cu „obiceiurile cele rele”, deși „obiceiul” se deosebește de „abus” ca cerința de pămint.

¹⁾ Aceste cuvinte sunt tipărite cu litere groșe și în cercetarea dl. Densușan, care a cugetat poto, că nu se va afla nimeni care să descopere, că prin acele cuvinte dl. Densușan se dovedește pe sine de falsificator.

²⁾ Vezi la Nilles, Symb. I. pag. 264, pe care dl. Densușan nu l'a indicat.

Asemenea cuvintul „ministri”, care se întrebuintează din partea catolicilor numai despre predicatorii protestanți, îl traduce dl. Densușan despre „preoții” bisericii orientale, er pasajul original tipărit aci cu litere grase este fals tradus de dl. Densușan cu scopul învederat de a produce în cetitorii săi convingerea, că misionarii catolici ar fi voitu să ne schimbă liturgia și forma cultului divin. Însă pasajul acela în original nu cuprinde aceea, ce vre dl. Densușan, pentru că înțelesul lui nu este: să „schimbăm” încet și încetul din obiceiurile lor și anume să le „schimbăm chiar și liturgia și forma cultului divin”, ci adevăratul înțeles este: „să emendăm (indreptăm, coregem) încetul cu încetul multe în moravurile lor și potoe chiar și în liturgie și în cele sacre.” Aci nu este vorba de o schimbare a liturgiei și a cultului divin, cu un cuvint a ritului, pentru că chiar înainte de acel pasaj însuși Kapi pretinde, că toți, cari se facu uniti, trebuie să promită observarea ritului oriental, ci este vorba de curățirea ritului nostru de abuzurile, erorile, și inconvenientele acelea, cari în contra ritului grecesc, în contra minții sănătoase, și în contra religiei au fost introduse în biserica noastră mai virtos pe timpul domniei calvinilor, cari impuseră Românilor chiar și un catechism contrari învățaturii bisericii orientale. Că astfel de abuzuri și erori se introduseră până și în liturgie și în cele sacre, adecă în administrarea sacramentelor, se vede apriat atatu din scrierile nostri ¹⁾ câtu și din toate documentele publicate de Nilles în volumul I alu opului său citat. Așa dară cându dl. Densușan pune în gura lui Kapi expresiunea despre schimbarea liturgiei și a cultului divin, vorbește nu numai neadeveru, ci se arată și falsificator, deși suferă de mania de a face pe alții nevinovați să apară de falsificatori.

Însă epistola lui Kapi, precum am accentuat mai sus, nu dovedește, că în 5 Septembrie 1700 nu s'ar fi primit manifestul citat de noi. Dacă ar dovedi-o acăsta, atunci ar dovedi și aceea, că nici în 7 Octombrie 1698 nu s'a primit nici un manifest de unire, căci și în contra acestui manifest s'ar putea aduce obiecțiunea, „că episcopul și ceilalți vor avea să facă în viitor mărturisirea credinței”, adecă manifest de unire, cum interpretă dl. Densușan cuvintele „mărturisirea credinței”.

Faptul este însă, că epistola lui Kapi n'are de a face nimica nici cu manifestul din 1698, nici cu manifestul din 1700, cu cari nu stă în nici o legătură.

Epistola acăsta a fost scrisă cardinalului Kollonits ca informațiune în cauza confirmării lui Atanasie de „episcopu unitu”. După ce adecă s'au făcut manifestele de unire, între cari și cel din 1700, s'a ivit întrebarea, că ore episcopul Atanasie vrednicu este să fie confirmat de „episcopu unitu”, și că în ce mod are să se facă acăsta?

Părintele Kapi într'o epistolă lungă, din care cuvintele citate mai sus formază numai o mică parte, răspunde pe larg la întrebările puse de cardinalul Kollonits, care era judecatoriu în așa numitul „procesu informativ”, ce avea să precăde confirmării lui Atanasie de „episcopu unitu”.

În acăsta epistolă dice între altele părintele Kapi, că atunci cându episcopul Atanasie va face profesiunea credinței, ce după prescrierea canonelor este datoriu să o facă fiesce care episcopu catolicu, nu este de lipsă, să se speciice în acea profesiune toate abuzurile și erorile introduse în decursul vécurilor în Biserica Românilor parte din ignoranță, parte din răutatea calvinilor, nici să se poftescă, ca episcopul să condamne în special fiesce care abuz și erore, căci acelea

¹⁾ Vezi Baritiu „Părți alese din istoria Transilvaniei” I. pag. 199 și 200. Moldovanu: „Arhivă filologică” pag. 792 și urm. Cipariu: „Acte și fragmente” pag. 9 și urm.

se voru pute elimina în decursul timpului încetul pe încetul. De aceea dela episcopu să se poftescă numai aceea, ce este *substantia lucrului*, adecă profesiunea solemnă a credinței catolice, acceptarea solemnă a celor 4 puncte de unire, precum sunt prescise de conciliul Florentin și promisiunea în general, că va observa ritul grecesc, nu cel plin de abuzuri și erori, ci cel genuin al bisericii orientale. Totu așa este de părere să se purcedă și cu alți Români, cari ar voi să fie primiți în sinul bisericii catolice pe viitoriu.

Acestea le-a crețut de bine a le recomanda părintele Kapi cardinalului Kollonits, și foarte înțeleptesc a purcesu, căci dacă chiar și astăzi este greu a elimina, fără a turbura poporul, multe rele, cari le-am moștenit dela schisma Grecilor și dela erezia Calvinilor, cu atatu mai greu a fost acăsta în secolul trecut.

Aceste sfaturi înțelepte însă nu negă existența manifestelor de unire, ci din contră o presupun, căci numai după ce s'au făcut acele manifeste, s'au putut ivi întrebările discutate de părintele Kapi.

Dice în fine dl. Densușan, ca ultim argument în favorul opiniei sale false, că episcopul Atanasie, pe cându se afla în Viena, în 7 Aprilie 1701 a promis cardinalului Kollonits: că îndată ce dl. Densușan se va rentorci la reședința sa episcopală din Alba-Iulia, va face mărturisirea credinței catolice după formula stabilită de conciliul Tridentin și se va sili, ca acăsta mărturisire a credinței catolice să o facă toți protopopii supuși dl. Densușan.

Din acestea apoi deduce dl. Densușan, că în anul 1700 nu s'a adus nici un manifest de unire, căci dacă s'ar fi adus, atunci nu s'ar fi pretinsu dela Atanasie, să mai facă mărturisirea credinței catolice după rentorcerea sa dela Viena.

Dl. Densușan se face numai ridicul, cându spune cetitorilor săi, că „fidei professionem juxta formam Tridentinam emittere” se traduce ori însemnează pe românesce „să facă unu nou manifest”. Elu nu scie nici măcar atata, că dela toți episcopii, dignitarii și parochii bisericii catolice, după decretul conciliului Tridentin, se pretinde profesiunea credinței, cându se introduc în oficiile lor, chiar și dacă ei au fost din pruncie catolici și facă de ritul latin. Așa dară cându s'a pretinsu dela Atanasie, să facă profesiunea credinței, nu s'a pretinsu, să formuleze unu nou manifest de unire, ci s'a pretinsu să-și mărturisescă credința catolică după formula stabilită deja conform Conciliului Tridentin de Papa Piu al IV-lea în anul 1564, ceea ce Atanasie ar fi trebuit să o facă și în casul, cându Românii ar fi datu, nu unul oî două manifeste de unire, ci chiar și o mie înainte de anul 1701.

Dl. Densușan își închipuesce, că profesiunea de credință prescisa de conciliul Tridentin este tocmă așa formulată, cum au fost formulate manifestele de unire ale Românilor, de unde se vede că dl. Densușan nici n'a vedut în viața sa profesiunea de credință prescisa de Piu al IV-lea conform decretului conciliului Tridentin. Însă profesiunea acăsta de credință este cu totul altmintre formulată, și anume ea se începe cu simbolul de credință, cuprinde mărturisirea tuturor adevărilor de credință stabilite de conciliul Tridentin în contra protestanților și nu amintesc explicitu nici unul din cele 4 puncte, cari le aflăm în manifestele de unire ale Românilor. ¹⁾ De aceea cându dela Atanasie s'a pretinsu, să facă profesiunea de credință după decretul conciliului Tridentin, nu s'a pretinsu, să facă unu manifest nou de unire, ci s'a pretinsu aceea, ce facu și episcopii, cari din moși și strămoși au fost catolici. Asemenea cându

¹⁾ Vezi profesiunea de credință în opul: „Canones et decreta Concilii Trid.” Romae 1874 pag. 292—295.

părintele Kapi în epistola citată vorbește de profesiunea credinței, ce ar avea să o depună Atanasiu, nu vorbește despre manifestul de unire, căci, mai repetăm încă odată, dacă nu unul, ci o mie de manifeste de unire asemenea celui din 1700 s'ar fi făcut din partea Românilor, profesiunea aceea de credință totuși se cerea să o facă.

În fine observăm, că și astăzi se face profesiune de credință în biserica noastră din partea tuturor preoților, însă nu după formula prescrisă de Piu al IV-lea, ci după cea prescrisă de Urban al VIII-lea și Benedict al XIV-lea, carea se poate citi în Conciliul nostru provincial al II-lea pag. 66 și următoarele. De unde se vede, că a face profesiunea credinței nu este identică cu a face manifestul de unire.

Pe baza celor desfășurate cu dreptul cuvintă putem afirma în contra dlui Densușan, că epistola citată a lui Kapi și promisiunea făcută de Atanasiu în Viena nu eschidă existența manifestului din 1700, ci din contră o presupun, pentru că a fost de lipsă, ca mai întâi prin manifeste de unire să se arete înaintea factorilor competenți intențiunea clerului de a se uni cu biserica adevărată, pentru ca numai după aceea toți cei ce se declaraseră uniți, să fie aievea primiți în sinul bisericii prin profesiunea solemnă a credinței catolice după formula prescrisă de sfânta biserică.

Așadar domnul Densușan n'a dovedit falsitatea manifestului din 1700, ci din contră s'a dovedit pe sine de un bărbat cu totul neorientat în lucrurile bisericesti și de un falsificator al cuvintelor altora.

Dionisiu și Sibilele.

Scene din timpurile Cesarilor de
Miles Gerald Keon.
(Continuare.)

În două ore Aglais era gata de pornire. La sfatul lui Dionisiu avea să o însoțească și bătrânul Filip.

Între lacrimi îmbrățișa Agata era și era pe mamă-sa. Până acum încă nu se despărțise de ea nici odată. După ce dispărură carul între arborii de lângă drumul, ce ducea la Fundi, ea alergă lângă mare, pentru ca acolo în singurătate să dea frîu liber lacrimelor sale. Acolo liniștea și sublimitatea împrejurimii potoliră furtuna simțimentelor ei.

Ea gândia la toate celea ce auzea mai pe urmă: la fratele său, carele era departe și poate că zăcea, fără ca vre-o mână iubitoare să-l grijescă; la înaintarea lui cea glorioasă; la darul cel prețios și totuși nedorit, care-l primiseră dela August. După o oră era mângăiată și se sui surîzând la unchiul său.

Într'aceea îngrijata ei mamă călători cătră Roma și după o scurtă poposă porni cătră Verona. În dimineața zilei a treia sosi ea la fiul său. Acesta nu mai era în casa de lemn de lângă ri, ci într'o casă frumoasă și bine aranjată din apropierea cetății.

Casa asta era o vilă ori un castel de vânătoare al unui patriciu roman. Proprietariul o cerceta numai toamna și acum o puse la dispoziția Cesarului, ca să așeze într'însa pe vre un ofițer rănit. Așa sa întâmplă, de Paul cu o zi mai înainte de aceea a fost dus împreună cu alți doi soți de luptă în casa aceea. Îl însoțiră Telus și alți ostași ușori răniți, cari puteau să grijescă pe cei trei grei răniți.

Nu vom să depingem simțimentele, de cari era cuprinsă Aglais la revederea fiului său. El era sănătos întrupat, cându o părăsise, era acum fața îi era palidă și scă-

dată, și ochii îi erau roșiți de febrința frigurilor. El și-i îndrepta la ea fără de a ști, pe cine vede.

„Fiul meu!“ ținea îngrijata mamă, și era și era cădea lângă așternutul lui. Ea spera, că vocea cunoscută va imprăștia întunerecul, care-i cuprindea spiritul. Apoi îi uda fruntea și buzele și asculta la cuvintele rupte, cari le rostia bolnavul. Dar acelea erau neînțelese.

Telus, pe care-l aflase lângă fiul său, îi spuse, că medicul rănit de Germanic lângă Paul a fost dimințat aci și a disu, că va veni erași cătră séra.

Aglais însă nu afla mângăiere în împărțirea asta. Ea aștepta cu dor nespuse pe renumitul Charicles, pe care Tacit îl numi medicus insignis.

Sosi séra, și în starea rănitului nu se putea observa nici o schimbare spre bine. Aglais nu se depărta de lângă fiul său. A dispus, să i-se așternă acolo patul, dar nu s'a culcat de loc.

Medicul militar sosi și decheră după o scurtă esaminare, că numai așa se va mai pute potoli febrința frigurilor, dacă se va slobozi lui Paul sânge. A mai decherat, că tinerele e perdit, dacă în curând nu se va întâmpla o întorcere spre bine, de ore ce pierderea cea mare de sânge, ce a suferit-o în urma rănirii, i-a scărit forțele forte tare.

În vreme ce Aglais pregătea pe fiul său pentru operație, i-se părea, că prin liniștea nopții aude duritura unei căruțe și sunete de copite. Ea se opri în lucrul său și trimise pe Telus afară, ca să vadă, nu cumva i-se implinesce dorința de a vedea sosind pe Charicles și pe Dionisiu.

După câteva minute intrară cei doi în camera morbosului. În urma lor intră un serv al lui Charicles, care aducea o lădiță cu tot felul de lécuri și instrumente medicale.

Aușind medicul militar, că unul din cei sosiți e renumitul Charicles, îl rugă, să-și cerce arta și cu Paul. Charicles rugă din parte-și pe medicul militar, pe Aglais și pe Telus, să-i raporteze despre starea bolnavului. Apoi rugă pe Aglais, să părăsască camera, și vizită temeinic ranele, lăudă tractamentul, de care s'a împărțit bolnavul până acum, dar nu ascunse nici el îngrijirea sa.

„Pierderea cea mare de sânge pe câmpul de luptă,“ ținea renumitul medic, „adeverat că potolesce încâtva frigurile, dar ea l'a slăbit cu o cale așa de tare, cătu înainte de toate avem să cercăm a-l face, să primescă hrană. — La nici un cas să nu-i mai imputinăm sângele, coleg!“ ținea apoi vedându lanțeta în mâna medicului militar.

„Firesce că nu,“ ținea acum medicul ascundându corpus dilicti și gata a fi măestrului spre ajutorii.

Charicles dispuse mai întâi lui Telus, să ungă spatele rănitului cu o unsore bine miroitoare, carea o scose din lădița sa. Apoi aședă pe timplele lui Paul câte o bucată de pânză de in muiată într'un fluid de miros forte tare. Modestul lui coleg înzădar își bătea capul, ca să afle, din ce poate fi compus fluidul acela. Apoi ținea Charicles perul cel frumos al lui Paul și-i legă capul cu o fașă, carea să întărească cele două buci de pânză. Telus

avea să le ude din cându în cându cu un burete muiat în fluidul amintit.

Telus se îngrijia acum de aceea, ca Paul să zacă comod. Într'aceea scose Charicles un vas mic de lut, băgă într'însul câteva frunde alburii și le aprinse. Ele arseră șuerându și pocnind și umplură chilia de fum. Dar acesta se trase curând, și tuturora li-se părea, că răsulul le este mai ușor și mai plin ca mai înainte.

Chiar și la bolnav se putea observa acesta, căci acum după multe zile răsula înția oră regulată și adâncă. Se părea, că dorme ușor. Apoi găti medicul într'un vas mare o medicină, din care bolnavul deștepându-se avea să bea în anumite restimpuri. La nici un cas nu avea să se scole din pat, mai înainte de ce ar fi beut medicina aceea totă.

Într'aceea intră și Aglais și vedu mirându-se și bucurându-se, că fiul ei acum îi este mai bine. Ea primi acum ultimele sfaturi ale bunului său patriot. El putea promite cu totă hotărrea, că Paul se va însănătoși. Acum trebuia să se întorcă fără amănare la Roma.

„Asta e numai începutul însănătoșării,“ ținea el la despărțire. „De nu viniam, mâne ar fi murit în urma slăbirii și a lipsei de sânge.“

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut de sub tipariu **Otocolul cel mic** edit. III. Blași 1892 și se află de vânzare la tipografia seminarială nelegată cu prețul de 80 cr. v. a., legată cu călcău de pânză cu 95 cr. v. a. Legată dimpreună cu **Pentecostariul** costă 1 fl. 80 cr. v. a.

A eșit de sub presă opul **Toma și Kempis**, tradus de **Gavril Popu** canonic. Prețul legat cu auritură costă 1 fl. 10 cr. Doritorii de a-l avea să se adreseze la autorul trimițându cu asemnațiune postală 1 fl. 15 cr. și vor primi opul sub legatură cruciată fără port.

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

Nr. 421—1893.

(45) 2—3

Edict.

După ce Basiliu Medrea gr. cat. din Alba-Iulia, de un an și jumătate și-a părăsit pe legiuita sa mure Elena n. Georgescu asemenea din Alba-Iulia, și nu se scie ubicațiunea aceluia, se citază prin acesta ca în termin de un an și o zi să se prezente înaintea forului matrimonial suscrit, căci la din contră procesul divorțial urdit în contra lui de cătră murea sa se va pertracta și decide și în absența dînsului.

Dela forul matrimonial gr. cat. de I-a instanță al eparchiei Alba-Iulie.

Alba-Iulia, 10 Oct. 1893.

Sim. Mion,
protop. gr. cat.

Vesminte gata

pentru bărbați și băeți, croitura cea mai modernă, materie bună și prețuri forte scăzute, din fabricele cele mai renumite din Viena, le recomandă subscrisul M. O. public. În deosebi atrage atențiunea M. O. Domni preoți la aceea, că: rocuri (caputuri) de érnă, blănite cu postav și vată, ce costă până acuma, și costă și adl la alți 30—35 fl., le vinde cu 16—20 fl.

Blași, 28 Septembrie 1892.

Demetriu Turcu,
comerciant.

(42) 4—5

Dela Tipografia „Aurora” A. Todoran din Gherla—Szamosujvár

se pot procura următoarele carti:

(41) 3—10

Cuvântări bisericesci, funebre, catechese etc.

Cuvântări bisericesci (acomodate pentru ori ce timp) de I. P. Papiu. T. I. Ed. II. 1 fl. 20 cr.

Cuvântări bisericesci (pre dominece) de I. Papiu. Tomul III. 1 fl. 20 cr.

Cuvântări bisericesci la toate sărbătorile de preste an, de Ioan Papiu. — Un volum de preste 24 cote 8-av mare, papir fin — cu prețul redus — 1 fl. 50 cr.

Cuvântări funebre și iertățiuni pentru diferite cazuri de moarte întocmite de Ioan Papiu. Un volum de preste 24 cote 8-av mare, papir fin — cu prețul redus. — 1 fl. 50 cr.

Predice populare pe dominece, sărbători ocazionale și pentru morți, de Gavril Pop. Tom. I. II. III. și IV., fiecare care tom costă 1 fl.

Predice pentru dominecele de preste an compuse și elucrate după Catechismul lui Deharbe, de Vas. Criste. Tom. I. dela Domineca Vameșului și a Fariseului până la Domineca a X-a după Rosalie. — 90 cr.

Cuvântări funebre și iertățiuni. Din auctori renumiți, prelucrate de Tit Bud vicariu etc. Prețul 1 fl.

Catechese pentru pruncii școlari din școlile elementare populare. După preotul Georgiu Mey preot în Schwörzkirch din diecesa de Rottenburg de Tit Bud paroh gr. cat. în Sat-Sugatag, etc. Prețul 60 cr.

Manual catehetic pentru primii ani școlari, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu fost prof. de s. scriptură, catehetică motodică în semin. archid. din Blaș, actualminte vicariu archiepisc. în Făgăraș. Prețul 60 cr.

Toma a Kempis depre imitațiunea lui Christos, românească depre originalul latin de Gavril Pop canonic; legat 1 fl. 15 cr.

Instrucțiune practică pentru cauzele matrimoniale cu respect la disciplina vigentă în provincia bisericească gr. cat. de Alba-Iulia-Făgăraș, scrisă în usul păstorilor sufletesci prin Dr. Iuliu Simon pref. de s. Teologie. 1 fl. 30 cr.

Domneștesca liturgie a celui dintru sânti părintelui nostru Ioan Chrisostom de Ioan Boroșiu paroh gr. cat. etc. 25 cr.

Rogațiunea Dnului Tatăl nostru. Explicată pre scurt de Ioan Boroșiu paroh gr. cat. și asesor consist. Prețul 10 cr.

Nu mă uita. Colecțiune de versuri funebre, urmate de iertățiuni, epitafiă ș. a. Prețul 25 cr.

Novele, Schițe, Piese teatrale, Anecdote ș. a.

Merinde dela Școlă seu învățături pentru popor, culese din dijarul unui școlar de Dr. Georgiu Popa. Prețul 60 cr.

Idealul pierdut. Novela originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 10 cr.

Opera unui om de bine. Novela orig. — continuarea novelei „Idealul pierdut” — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 10 cr.

Barb cobzarul. Novela originală de Emilia Lung. Prețul 10 cr.

El trebuie să se însore. Novela de Maria Schwarz, traduc. de N. F. Negruțiu. Preț. 15 cr.

Miseriile sociale. Novela de P. C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Infuința mândriei. Novela de P. C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Proba de foc. Comedie într'un act de A. Kotzebue, localizată de Irina Sonea-Bogdan. Prețul 10 cr.

Ultimul sicăstru. Tradițiune de G. Simu. Prețul 6 cr.

Cântăreța. Novela de Dem. Dan. Preț. 15 cr.

Bunica și nepotul. Schiță din sfera educațiunii. După E. Legouvé de G. Simu. Preț. 6 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Rusă. Prețul 60 cr.

Nr. 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 20 cr.

Prin moarte la victorie. Comedie într'un act de A. Kotzebue localizată de Irina Sonea-Bogdan. Prețul 10 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin V. Nicora prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 10 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un vol. de 192 pag., cuprinde 103 poesii bine alese și aranjate de Tit V. Gheaja spirit. la inst. corect. Prețul redus (dela fl. 1.20 la) 60 cr.

Tesaurul dela petrosă seu Cloșca ou puli de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 15 cr.

Economia pentru școlile popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețul 15 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De V. Gr. Borgovan. Prețul 10 cr.

365 Anecdote și Glume adunate, prelucrate și aranjate de Tit V. Gheaja spirit. la inst. corect. Cuprinsul acestui op. este foarte petrecător, — așa că cetind și numai 1 pagină din el: caută se ridi ori cât ai fi fost de necăjit și măchuit altmintrenea. Prețul unui esempl. cu portă francat e 40 cr.

Povestiri alese de Petra-Petrecu. Prețul spedit franco 80 cr.

„Nopti de iernă.” Novele pentru popor de G. Simu. Prețul 1 fl.

Chinături de cari strigă faclorii în joc de I. Pop Reteganul. Prețul 40 cr.

Starosteale adevă Datini dela nunțile Românilor Ardeleni. Adunate de I. Pop Reteganul. Prețul 25 cr.

Trandafiri și violele. Poesii de I. P. Reteganul. Ed. a II-a amplificată. Prețul 60 cr.

Versuri de dor, adunate din poezii române de A. Prețul 25 cr.

Cele mai bune și mai ieftine cărți de rugăciuni.

Icona sufletului. Carte de rugăciuni și cântări bisericesci, frumos ilustrată. Prelucrată și edată cu permisiunea Măritului ordinariat diecesan gr. cat. de Gherla prin Vasiliu Păcașiu preot gr. cat. în Hotoană. Ed. III. corectă și amplificată. Prețul unui esemplar broș. 40 cr., leg. 50 cr., leg. în pânză 80 cr., leg. mai fin 1 fl., leg. în piele 1 fl. 60 cr., în legătură de lux 2 fl. 50—3 fl. 80 cr.

Mărgăritarul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci, foarte frumos ilustrată. Prețul unui esempl. broș. e 40 cr., leg. 50 cr., leg. în pânză 80 cr., leg. mai fin 1 fl., leg. în piele 1 fl. 60 cr., în legătură de lux 2 fl. 50—3 fl. 80 cr.

Micul mărgăritar sufletesc. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci, frumos ilustrată, pentru pruncii școlari de ambe sexele. Prețul unui esempl. broș. e 15 cr., 100 es. 12 fl., 50 esempl. 7 fl., legat 22 cr., 100 esempl. 20 fl., 50 esempl. 10 fl. 50 cr., leg. în pânză un esempl. 26 cr.

Cărțiciole de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari de ambe sexele. Cu mai multe icone frumoase. Prețul unui esempl. broș. e 10 cr., 50 esempl. 3 fl., 100 esempl. 5 fl.; — legat 12 cr., 50 esempl. 5 fl., 100 esempl. 9 fl.

Visul Prea Sântei Vergure Maria, urmat de mai multe rugăciuni frumoase. Prețul unui esempl. legat și spedit franco e 12 cr., 50 esempl. 5 fl., 100 esempl. 9 fl.

Epistola Dnului nostru Isus Christos. Prețul unui esempl. legat și spedit franco e 15 cr., 50 esempl. 6 fl., 100 esempl. 10 fl.

Chiar acum au apărut:

Cartea ilustrată pentru copii și copile — cu 18 ilustrațiuni intercalate în text — de G. Simu Prețul 25 cr.

Poveștile bănatului. Culese din gura poporului bănat de George Cătană. Vol. I. Prețul 30 cr.

Dialogul Țiganului cu Său-Petru la porța rafului, glume și petrecere de ajuns de Aron Boca Velcherianul. Prețul 25 cr.

Leonat cel tînăr. Istoria în versuri de I. Pop Reteganul. Prețul 12 cr.

Tot de aici se pot comanda cărți și utensilii școlastice și altfel de cărți apărute ori și unde, precum și tot soiul de papire și recuise de scris. — În tipografia proprie se primesc spre efectuare tot soiul de lucrări tipografice cu prețurile cele mai moderate.

Cu deosebire stimă cuteză a încunoscința pre Veneratulă Cleră greco-catolică, că precum și până acum iașu asupra-mi gătirea de

iconostase, amvone, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericilor, în ce privesce lucrul de măsură și de sculptură, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icone sante, dimpreună cu așezarea acelor obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescă ou plăcere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigat recunoștere deosebită, și toate mă îndreptătesc la sperarea, că Veneratulă Cleră mă va împărtăși ocazionalminte de prețuită-î încredere. Silința mea se va îndrepta tot-deuna într'acolo, ca și de aci înainte să merită renumele cel bunu, care mi-l'am câștigat până acum.

Prin tariful de zone dispărându depărtările, prin această capacitatea de conourință mi-s'a mărită.

Rugându-mă pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ianuariu 1892

cu deosebire stimă

Carol Müller,

auritor și fabric. de recuis. bisericesci.